

Преклонение пред величавия трагизъм

Големите събития в нашата история намират горещ отзвук и в творбите на българските композитори, които те посвещават на народа, на неговата партия, на несломимия му дух и вяра в прекрасното бъдеще.

Едни от най-силно въздействащите съвременни български музикални произведения са посветените на Септемврийското антифашистко въстание през 1923 г. Повод и вдъхновение за тяхното написване е била антифашистката пролетарска литература — творбите на Гео Милев, Димитър Полянов, Никола Фурнаджиев, Крум Кюляков, Николай Хрелков, Асен Разцветников, Христо Радевски и др. Ярки и драматични музикални произведения на септемврийската тематика са създали композиторите: Петко Стайнов, Л. Пипков, Св. Обретенов, Георги Димитров, Филип Кутев, Веселин Стоянов, Марин Големипов, Парашкев Хаджиев, Александър Райчев и др. В му-

зикалната съкровищница загинаги ще останат симфонията „Септемврийци“ на Л. Пипков, кантатата „Септември 1923 г.“ на Георги Златев — Черкин, кантатата „Септемврийска легенда“ на Димитър Петков, Симфония № 3 по поемата „Септември“ на Гео Милев на Цветан Цветанов, „Оратория-реквием 1923 г.“ на Ал. Текелиев, „Септемврийски реквием“ на Ал. Райчев и др.

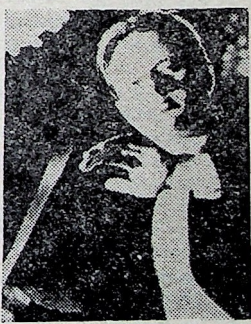
Тази пролет Международният фестивал „Мартенски музикални дни“ ще се преклони пред 60-годишнината на първото в света антифашистко въстание с две произведения: кантатата „Септември 1923 г.“ от н. а. проф. КОНСТАНТИН ИЛИЕВ и „Героична увертюра 1923“ от н. а. проф. ВАСИЛ КАЗАНДЖИЕВ.

Няколко дни преди откриването на фестивала се срещнахме с двамата композитори и разговаряхме за техните творби. Ето какво споделиха те:

Н. А. ПРОФ. КОНСТАНТИН ИЛИЕВ:

— В творчеството си винаги съм търсил конфликтни и общозначими теми от нашата богата история, теми, в които размисъл и действие, динамичен устрем и философско съзерцание са фокусирани във вечните проблеми на живота. Вокално-симфоничната композиция — кантатата „Септември 1923 г.“ за баритон, сопран, четец, смесен хор и оркестър по текст на Георги Струмски написах по повод 40-годишнината на Септемврийското въстание. Почти всички симфонични оркестри в страната са я изпълнявали, а нейни записи са пускани и в много страни на Европа. За първи път кантатата бе изпълнена в Русе на фестивала „Мартенски музикални дни“ по случай 20-годишнината на Девтосептемврийската победа.

Има доста творби на септемврийска тема. Аз мисля, че за да се напише подобно музикално произведение, трябва проникновено и верен исторически усет, за да „чуеш“ и героизма на народната епопея, и нейния трагичен край, и вярата на народа в бъдещата победа.

Н. А. ПРОФ. ВАСИЛ КАЗАНДЖИЕВ:

— „Героична увертюра — 1923“ е писана през 1958 година. За основа използвах неповторимата поема на Гео Милев „Септември“. Аз дълго време търсих най-сполучливия вариант и накрая избрах увертюрата като форма. Според мен тя е най-лаконичният начин да се изразят и експресията на поемата, и всички онези чувства и настроения, които се порождават при четенето на това драматично произведение.

„Героична увертюра — 1923“ е писана специално за симфоничния оркестър на Русенската държавна филхармония и е изпълнена за първи път през 1960 година на фестивала „Мартенски музикални дни“, под мое диригентство. „Героична увертюра 1923“ е изпълнявана във всички социалистически страни, както и в някои капиталистически.

Радеам се, че след толкова години моята творба ще бъде отново включена в програмата на един фестивал, който аз лично много уважавам, но на който, за съжаление, и тази година няма да мога да присъствам. Ще бъда доволен, ако „Героична увертюра 1923“ в изпълнение на Академичния симфоничен оркестър на Московската филхармония се хареса на фестивалната публика.

Цена ГИНКОВА